

Laidiens: 19.07.2018., Nr. 142

Oficiālās publikācijas Nr.: 2018/142.1

Ministru kabineta noteikumi Nr. 416

Rīgā 2018. gada 10. jūlijā (prot. Nr. 32 29. §)

Dzīvnieku liemeņu klasifikācijas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Pārtikas aprites uzraudzības likuma
4. panta ceturto daļu un trīspadsmito daļu
un 13. panta trešās daļas 3. punktu
un Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma
13. panta pirmo daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. apstrādes kvalitātes, klasifikācijas un papildu marķējuma prasības pārtikas uzņēmumā (turpmāk – kautuve) attiecībā uz cūku liemeņiem, izņemot tos, kas iegūti no cūkām, kuras tikušas izmantotas vaislai, kā arī attiecībā uz tādu liellopu liemeņiem, kuru vecums kaušanas brīdī ir astoņi mēneši vai vairāk;

1.2. kārtību, kādā tiek novērtēta liellopu un cūku (turpmāk – dzīvnieki) liemeņu atbilstība apstrādes kvalitātes un klasifikācijas prasībām;

1.3. kārtību, kādā tiek vākta un apkopota informācija par dzīvnieku, arī par astoņiem mēnešiem jaunāku liellopu, liemeņu cenām un tirdzniecības apjomu;

1.4. dzīvnieku liemeņu klasificētāju (turpmāk – klasificētājs) apmācības un kvalifikācijas paaugstināšanas kārtību, kā arī klasificētāja kvalifikāciju apliecinoša sertifikāta (turpmāk – sertifikāts) izsniegšanas un anulēšanas kārtību.

2. Dzīvnieku liemeņus klasificē kautuvē. Kautuves īpašnieks vai viņa pilnvarota persona Pārtikas un veterinārā dienesta (turpmāk – dienests) teritoriālajā struktūrvienībā (turpmāk – teritoriālā struktūrvienība) vismaz vienu mēnesi pirms dzīvnieku kaušanas iesniedz dzīvnieku kaušanas grafiku nākamajam periodam, kas noteikts kautuves un dienesta līgumā, piemēram, gada ceturksnim vai mēnesim. Par izmaiņām dzīvnieku kaušanas grafikā kautuves īpašnieks vai viņa pilnvarota persona paziņo teritoriālajai struktūrvienībai rakstiski ne mazāk kā vienu darbdienu pirms dzīvnieku kaušanas.

3. Kautuve klasificē dzīvnieku liemeņus un sniedz informāciju Lauksaimniecības datu centram (turpmāk – datu centrs) atbilstoši šo noteikumu 25. punktā minētajām prasībām, ja tās kaušanas jauda iepriekšējā gadā vidēji bijusi vismaz 50 liellopu nedēļā vai vismaz 400 cūku nedēļā.

4. Normatīvajos aktos par lauksaimniecības un akvakultūras dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas kārtību, kā arī lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtību noteiktais dzīvnieku pircējs (turpmāk – dzīvnieku

pircējs) iesniedz datu centrā šo noteikumu 26. punktā minēto informāciju par iepirktajiem un uz šo noteikumu 3. un 5. punktā minētajām kautuvēm kaušanas pakalpojuma saņemšanai nosūtītajiem dzīvniekiem.

5. Ja kautuves jauda ir mazāka par šo noteikumu 3. punktā minēto jaudu un kautuve vēlas klasificēt dzīvnieku liemeņus, kautuves īpašnieks vai viņa pilnvarota persona par to rakstiski informē dienestu vienu mēnesi pirms klasificēšanas uzsākšanas.

6. Kautuve, kurā kauj tai piederošus dzīvniekus, ja nav noticis tirdzniecības darījums, dzīvnieku liemeņus var neklasificēt un datu centram šo noteikumu 25. punktā minēto informāciju nesniegt.

7. Kautuves īpašnieks ir atbildīgs par dzīvnieku liemeņu apstrādes kvalitātes, klasifikācijas, marķēšanas, svēršanas precizitātes, identifikācijas un cenu ziņošanas atbilstību šādu Eiropas Savienības normatīvo aktu prasībām:

7.1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulai (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (turpmāk – regula Nr. 1308/2013);

7.2. Komisijas 2017. gada 20. aprīļa Deleģētajai regulai (EK) 2017/1182, ar ko attiecībā uz Savienības skalām liellopu, cūku un aitu liemeņu klasificēšanai un attiecībā uz konkrētu kategoriju liemeņu un dzīvu dzīvnieku tirgus cenu paziņošanu papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (turpmāk – regula Nr. 2017/1182);

7.3. Komisijas 2017. gada 20. aprīļa Īstenošanas regulai (EK) 2017/1184, ar ko paredz noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1308/2013 piemērošanai attiecībā uz Savienības skalām liellopu, cūku un aitu liemeņu klasificēšanai un attiecībā uz konkrētu kategoriju liemeņu un dzīvu dzīvnieku tirgus cenu paziņošanu (turpmāk – regula Nr. 2017/1184).

8. Kautuve maksā dzīvnieku īpašniekam par:

8.1. liellopu liemeņiem – atbilstoši klasifikācijai un liemeņu svaram;

8.2. cūku liemeņiem – atbilstoši klasifikācijai un liemeņu svaram vai atbilstoši dzīvsvaram.

9. Kaujamo dzīvnieku īpašniekam vai viņa pilnvarotajai personai ir tiesības pieaicināt klasificētāju, kam ir sertifikāts attiecīgās sugas dzīvnieku liemeņu klasificēšanā, lai kautuvē piedalītos dzīvnieku īpašniekam piederošo dzīvnieku liemeņu klasifikācijā un novērtētu tās rezultātu atbilstību šo noteikumu 10., 11. un 13. punktā minētajām prasībām. Par klasificētāja piedalīšanos dzīvnieku liemeņu klasifikācijā dzīvnieku īpašnieks vai viņa pilnvarota persona kautuvi informē, piesakot dzīvnieku kaušanai. Kautuve dzīvnieku īpašniekam vai viņa pilnvarotajai personai paziņo plānoto kaušanas dienu un laiku.

II. Dzīvnieku liemeņu apstrādes kvalitāte, klasifikācija un marķēšana

10. Dzīvnieku liemeņus klasificē saskaņā ar šādām prasībām:

10.1. liellopu liemeņus – saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 IV pielikuma A daļas un regulas Nr. 2017/1182 6. panta, 7. panta 3. punkta "a" apakšpunkta un I pielikuma nosacījumiem;

10.2. cūku liemeņus – saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 IV pielikuma B daļas un regulas Nr. 2017/1182 6. panta 1. punkta un 7. panta 3. punkta "b" apakšpunkta nosacījumiem, izmantojot šo noteikumu pielikumā minētās klasificēšanas metodes.

11. Klasificējot liellopu liemeņus atbilstoši regulas Nr. 1308/2013 IV pielikuma A daļas III punkta nosacījumiem, klasifikācijā izmanto uzbūves klases S, E, U, R, O un P un tauku slāņa klases 1, 2, 3, 4 un 5. Uzbūves klases R, O un P un tauku slāņa klases 1, 2, 3, 4 un 5 iedala trijās apakšklasēs, norādot attiecīgās klases burtu vai skaitli bez "+" vai "-" zīmes vai ar vienu no šīm zīmēm:

11.1. nevienu zīmi nepievieno, ja liemeņa uzbūves un tauku klase atbilst vidējam klases aprakstam;

11.2. pievieno "+" zīmi, ja viena no novērtējamām trijām liemeņa daļām ir labāk veidota vai tauku pārklājums ir lielāks nekā pamatklasei, bet ne tik izteikts, lai varētu piešķirt augstāku pamatklasi;

11.3. pievieno "-" zīmi, ja viena no novērtējamām trijām liemeņa daļām ir sliktāk veidota vai tauku pārklājums ir mazāks nekā pamatklasei, bet ne tik plāns, lai varētu piešķirt zemāku pamatklasi.

12. Kautuvei, kurā dzīvnieku liemeņus klasificē saskaņā ar šiem noteikumiem, ir darba attiecības vismaz ar vienu klasificētāju, kam ir sertifikāts attiecīgās sugas dzīvnieku liemeņu klasificēšanā, un kautuve nodrošina klasificētāja aizstāšanu tā prombūtnes, piemēram, atvaļinājuma vai slimības, laikā.

13. Dzīvnieku liemeņu apstrādes kvalitāte pirms klasifikācijas atbilst šādām prasībām:

13.1. liellopa liemenis ir:

13.1.1. atasiņots;

13.1.2. bez ādas;

13.1.3. bez galvas. Galvai jābūt atdalītai no liemeņa pie atlanta un pakauša kaula locītavas;

13.1.4. bez kāju pēdām. Kāju pēdām jābūt atdalītām no liemeņa karpometakarpālajās un tarsometatarsālajās locītavās;

13.1.5. ar apstrādātu kakla daļu, bez jugulārās vēnas un bez blakus esošajiem taukiem;

13.1.6. ar neatdalītiem zemādas taukiem, muskuļiem vai citiem audiem, ja vien tie nav atdalīti veterinārās ekspertīzes laikā;

13.1.7. bez krūšu un vēdera dobuma orgāniem;

13.1.8. bez nierēm, nieru taukiem vai iegurņa taukiem;

13.1.9. bez diafragmas biezās un plānās daļas;

13.1.10. bez astes;

13.1.11. bez muguras smadzenēm;

13.1.12. bez dzimumorgāniem un ar tiem saistītajiem muskuļiem, bez tesmeņa un piena dziedzeru taukiem;

13.1.13. bez taukiem liemeņa ciskas iekšpusē;

13.1.14. bez sēklinieku taukiem;

13.1.15. pārdalīts simetriski pa kakla, muguras, jostas krusta kaula skriemeļu centru un pa krūšu kaula, sēžas kaula un kaunuma kaula simfizes centru;

13.2. cūkas liemenis ir:

13.2.1. atasiņots;

13.2.2. bez krūšu un vēdera dobuma orgāniem;

13.2.3. bez mēles, sariem, nagiem un dzimumorgāniem;

13.2.4. bez nieru taukiem un nierēm;

13.2.5. bez diafragmas;

13.2.6. ar galvu, asti un kājām;

13.2.7. vesels vai pārdalīts pa liemeņa viduslīniju;

13.2.8. ar neatdalītiem taukiem, muskuļiem vai citiem audiem, ja vien tie nav atdalīti veterinārās ekspertīzes laikā.

14. Pirms svēršanas un klasificēšanas cūku liemeņiem drīkst atdalīt galvu, asti, priekškājas vai pakaļkājas. Lai noteiktu liemeņa svaru atbilstoši standarta apstrādei (noformējumam), izmanto šādus koeficientus:

14.1. 8,345 – aizstājot atdalīto galvu;

14.2. 0,072 – aizstājot atdalīto asti;

14.3. 0,764 – aizstājot atdalītās priekškājas;

14.4. 1,558 – aizstājot atdalītās pakaļkājas.

15. Cūkas liemeņa svaru atbilstoši standarta apstrādei (noformējumam) nosaka, liemeņa svaru bez atdalītās liemeņa daļas reizinot ar 100 un rezultātu dalot ar starpību, kas iegūta, no 100 atņemot atdalītās liemeņa daļas koeficientu vai atsevišķo atdalīto daļu koeficientu summu:

$$\text{liemeņa svars} = \frac{100 \times \text{liemeņa svars bez atdalītās liemeņa daļas}}{100 - \text{atdalītās liemeņa daļas koeficients vai atsevišķo atdalīto daļu koeficientu summa}}$$

16. Dzīvnieku liemeņu svēršanai izmanto verificētus svarus un klasificēšanai – verificētus mērīšanas līdzekļus. Pirms darba uzsākšanas klasificētājs pārbauda, vai svāri un mērīšanas līdzekļi ir darba kārtībā, kā arī saskaņā ar ražotāja instrukciju kalibrē klasificēšanas iekārtas (aparātus).

17. Kautuves īpašnieks ir atbildīgs par svaru un mērīšanas līdzekļu verificēšanu saskaņā ar normatīvajiem aktiem par valsts metroloģiskajai kontrolei pakļauto mērīšanas līdzekļu sarakstu un to verificēšanas periodiskumu.

18. Klasificētājs novērtē dzīvnieku liemeņu apstrādes kvalitātes atbilstību šo noteikumu 13. un 14. punktā minētajām prasībām un sver siltus dzīvnieku liemeņus, marķē un klasificē tos 60 minūšu laikā pēc liellopa nokaušanas vai 45 minūšu laikā pēc cūkas nokaušanas.

19. Valsts zinātniskais institūts "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"" (turpmāk – zinātniskais institūts "BIOR"), ja nepieciešams, izstrādā cūku liemeņu klasificēšanas metodi un tai atbilstošo liesās gaļas satura aprēķināšanas formulu un saskaņā ar regulas Nr. 2017/1182 11. panta 3. punkta nosacījumiem nosūta to apstiprināšanai Eiropas Komisijai. Pēc liemeņu klasificēšanas metožu apstiprināšanas Eiropas Komisijā tās piemēro cūku liemeņu klasificēšanai atbilstoši šo noteikumu 10.2. apakšpunktā minētajām prasībām.

20. Dzīvnieka liemeni marķē klasifikācijas laikā, to apzīmējot uz ārējās virsmas vai piestiprinot etiķeti uz tā iekšējās vai ārējās virsmas, atbilstoši šādām prasībām:

20.1. liellopu liemeņus marķē atbilstoši regulas Nr. 2017/1182 28. panta 2. punkta "a" apakšpunktā un 3. punkta "a" apakšpunktā minētajiem nosacījumiem;

20.2. cūku liemeņus marķē ar zīmogu vai etiķeti atbilstoši regulas Nr. 2017/1182 8. panta 2. punkta "b" apakšpunktā un 3. punkta "c" apakšpunktā minētajiem nosacījumiem;

20.3. cūku liemeņu marķējumā norāda liemeņa klasi atbilstoši regulas Nr. 1308/2013 IV pielikuma B daļas II punktā minētajiem nosacījumiem;

20.4. dzīvnieku liemeņu marķējumā norāda:

20.4.1. pirmajā rindā – kaušanas datumu "XxxD", kur X – gada pēdējais skaitlis, xx – gada nedēļa, D – nedēļas diena;

20.4.2. otrajā rindā – kaušanas kārtas numuru ar arābu cipariem konkrētajā dienā;

20.5. dzīvnieku liemeņu marķējumā atzīmēm jābūt skaidri salasāmām un uzspiestām ar neizdzēšamu, netoksisku un karstumizturīgu tinti;

20.6. liemeņu marķējumu var aizstāt ar etiķetēm, ievērojot regulas Nr. 2017/1182 8. panta 3. punkta otrajā daļā un 5. punktā minētos nosacījumus.

21. Dzīvnieku liemeņus atļauts nemarķēt atbilstoši šo noteikumu 20. punktā noteiktajām prasībām, ja ir izpildīta viena no šādām prasībām:

21.1. ir sastādīts protokols un tajā par liemeni ir norādīta šāda informācija:

21.1.1. liemeņa individuālā identifikācija, kas nav pārveidojama;

21.1.2. silta liemeņa svars;

21.1.3. klasificēšanas rezultāts;

21.2. visi liemeņi tiek sadalīti nepārtrauktā procesā pie kautuves esošā gaļas sadalīšanas uzņēmumā, kurš ir atzīts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 853/2004, ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku, 4. panta prasībām.

22. Kautuves īpašnieks vai viņa pilnvarota persona nodrošina, ka par katru klasificētā dzīvnieka liemeni klasificētājs reģistrē dzīvnieka kaušanas datumu, identifikācijas vai kaušanas kārtas numuru, silta liemeņa svaru un liemeņa klasificēšanas rezultātu.

23. Šo noteikumu 22. punktā minēto reģistru klasificētājs apstiprina ar parakstu, kā arī norāda klasificētāja identifikācijas numuru.

24. Šo noteikumu 22. punktā minēto reģistru kautuvē glabā ne mazāk kā vienu gadu papīra formā vai, ja ir iespēja identificēt klasificētāju, elektroniskā formā kautuves datubāzē.

III. Kārtība, kādā vāc un apkopo informāciju par dzīvnieku liemeņu cenām un tirdzniecības apjomu

25. Kautuves īpašnieks vai viņa pilnvarota persona datu centram sniedz informāciju par:

25.1. katru liellopa liemeni pirms liemeņa vai tā daļas izvešanas no kautuves, bet ne vēlāk kā 48 stundu laikā pēc nokaušanas, norādot:

25.1.1. identifikācijas numuru, kaušanas kārtas numuru un datumu;

25.1.2. dzīvsvaru, ja tāds ir noteikts, un kautsvaru (silta liellopa liemeņa svaru);